

Tradus și revizuit de IER (ier.gov.ro/)

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA A PATRA

CAUZA MARIA MIHALACHE ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 68851/16)

HOTĂRÂRE

Art. 1 P1 • Controlul folosinței bunurilor • Neexecutarea hotărârii definitive de ridicare a ipotecii asupra unui bun și de excludere a oricărei obligații fiscale de plată pentru prejudiciul cauzat de altă persoană • Hotărâre lipsită de orice efect juridic ca urmare a poziției ferme a administrației fiscale cu privire la existența unei datorii de plată a reclamantei • Neremedierea unei erori atribuibile vămii și neconforme cu principiul bunei guvernări • Nerecunoașterea de către autorități a efectului de lucru judecat al hotărârii definitive și neimplementarea concluziilor acesteia prin executarea sa în totalitate • Sarcina excesivă impusă reclamantei

STRASBOURG

30 iunie 2020

*Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție.
Poate suferi modificări de formă.*

În cauza Maria Mihalache împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a patra), reunită într-o cameră compusă din:

Yonko Grozev, *Președinte*,
Faris Vehabović,
Iulia Antoanella Motoc,
Carlo Ranzoni,
Georges Ravarani,
Jolien Schukking,
Péter Paczolay, *judcători*,

și Andrea Tamietti, *grefier de secție*,

Având în vedere:

cererea împotriva României înaintată Curții, în temeiul art. 34 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”), de un cetățean român, dna Maria Mihalache („reclamanta”), la 24 octombrie 2016;

decizia de a comunica cererea guvernului României („Guvernul”);

observațiile părților;

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 9 iunie 2020,

pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

INTRODUCERE

Prezenta cauză privește nerespectarea de către autoritățile interne a hotărârii rămase definitive din 29 iunie 2016, pronunțată de Tribunalul Suceava în favoarea reclamantei.

ÎN FAPT

1. Reclamanta s-a născut în 1970 și locuiește în Straja.
2. Guvernul a fost reprezentat de agentul guvernamental, cel mai recent, doamna O. Ezer, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.
3. Faptele cauzei, astfel cum au fost expuse de părți, pot fi rezumate după cum urmează.

I. PERCHEZIȚIONARE ȘI CONFISCARE

4. În noaptea de 8 august 2013, poliția a percheziționat casa reclamantei și a găsit 5.450 pachete de țigări într-o clădire anexă (cuvântul folosit de reclamantă este *beci*) de pe proprietatea reclamantei, aflată în apropiere de frontiera cu Ucraina. Pachetele erau marcate numai cu timbre fiscale ucrainene; reclamanta și soțul său nu au putut oferi nicio dovadă a provenienței acestora sau a plății taxelor vamale corespunzătoare către autoritățile române. Aceștia au declarat că nu aveau deloc cunoștință de

existența bunurilor incriminate, arătând că respectivul beci fusese abandonat de mult timp.

II. PROCEDURA PENALĂ ÎNIȚIATĂ ÎMPOTRIVA RECLAMANTEI ȘI DECIZIA AUTORITĂȚII VAMALE

5. La 12 august 2013, procurorul a inițiat urmărirea penală față de reclamantă și de soțul ei, acuzându-i că au comis infracțiunea de contrabandă calificată cu țigări.

6. La 24 septembrie 2013, procurorul a solicitat Direcției Județene pentru Accize și Operațiuni Vamale (în continuare „autoritatea vamală”) să calculeze taxele vamale corespunzătoare, TVA și penalitățile datorate pentru presupusele bunuri de contrabandă.

7. La 23 decembrie 2013, autoritatea vamală a emis decizia conform căreia reclamanta trebuia să plătească suma totală de 61.780 lei românești [RON – aproximativ 13.730 euro) (EUR)], reprezentând prejudiciul material al sustragerii bunurilor de contrabandă de la controlul vamal. Autoritatea vamală a solicitat să fie pus sechestrul asupra bunului reclamantei până la efectuarea plății sumei datorate.

8. Decizia indica, de asemenea, că în temeiul art. 205-207 din Codul de procedură fiscală (denumit în continuare „C. proc. fisc.“, a se vedea mai jos, pct. 37), reclamanta putea contesta măsurile luate de autoritatea vamală în termen de 30 zile de la data notificării deciziei.

9. Reclamantei i s-a comunicat decizia respectivă la 10 ianuarie 2014; aceasta nu a contestat-o, pretinzând faptul că aștepta soluționarea procedurilor penale pendente împotriva sa pentru infracțiunea de contrabandă (a se vedea mai jos, de asemenea, pct. 13 și 17).

10. La 31 ianuarie 2014, parchetul a decis neînceperea urmăririi penale împotriva reclamantei și soțul acesteia pentru lipsă de probe care să infirme prezumția de nevinovăție care opera în favoarea lor. Procedurile au continuat, în schimb, împotriva lui „A.N.“ („autor necunoscut“).

Prin aceeași rezoluție, parchetul a dispus confiscarea țigărilor.

11. La 15 martie 2014, reclamantei i-a fost comunicată rezoluția parchetului.

12. Decizia a fost confirmată de parchetul de pe lângă instanța superioară la 18 iulie 2014, în urma recursului formulat de autoritatea vamală. Decizia din urmă nu a fost contestată.

13. La 2 iulie 2014 reclamanta ar fi scris autorității vamale și ar fi solicitat ca aceasta să pună capăt oricărei proceduri îndreptate împotriva sa dată fiind decizia parchetului care o absolvise de orice faptă penală legată de bunurile confiscate.

14. Autoritatea vamală ar fi confirmat verbal că va examina cazul pe baza noii informații prezentate. Cu toate acestea, nu s-a răspuns în scris solicitării reclamantei.

15. La 25 iulie 2014, administrația fiscală a emis o somație de executare cu privire la decizia din 23 decembrie 2013 (a se vedea supra, pct. 7) și a notificat reclamanta despre aceasta. Somația a fost primită de reclamantă la 11 august 2014, așa cum indică semnătura sa de pe confirmarea de primire anexată documentelor.

III. PROCEDURA URMATĂ ÎN CONFORMITATE CU ART. 205 DIN C. PROC. FISC.

16. La 10 februarie 2015, reclamanta a introdus o cerere la Judecătoria Rădăuți, solicitând anularea deciziei din 23 decembrie 2013 (a se vedea supra, pct. 7); în același timp, a introdus o cerere pentru o prelungire a termenului-limită stabilit pentru contestarea respectivei decizii. A invocat art. 205-18 C. proc. fisc. (a se vedea mai jos, pct. 37).

17. Reclamanta a arătat că atunci când i s-a comunicat decizia – în ianuarie 2014 (a se vedea supra, pct. 9) – procedurile penale împotriva sa erau încă în curs și soluționarea lor era nesigură; a afirmat că, prin urmare, respectiva decizie a încălcat prezumția de nevinovăție, care operase în favoarea sa. În orice caz, în așteptarea menționatei soluționări, nu era rezonabil de presupus că aceasta putea formula o apărare întemeiată împotriva deciziei emise de autoritatea vamală.

18. A mai susținut că, de îndată ce îi fusese comunicată decizia parchetului de neîncepere a procedurilor penale împotriva sa, trimisese o copie a deciziei respective către autoritatea vamală, cerând ca situația sa fiscală să fie clarificată (a se vedea supra, pct. 13). Reclamanta a susținut că a trimis solicitarea prin fax, anexând dovada că la data respectivă trimisese prin fax unele documente autorității vamale. În acel moment și având în vedere soluționarea procedurilor penale împotriva sa, a dedus că orice viitoare acțiune având ca scop anularea deciziei fiscale care îi era adresată nu mai era necesară. În orice caz, a considerat că era de la sine înțeles că nu putea fi trasă la răspundere pentru daune pe care nu le cauzase.

19. La 11 iunie 2015, Tribunalul Suceava a respins ca nefondată cererea reclamantei pentru prelungirea termenului-limită a respins ca inadmisibilă cererea sa pentru anularea deciziei din 23 decembrie 2013.

20. Instanța a hotărât mai întâi că odată ce decizia a fost comunicată reclamantei, aceasta avea posibilitatea de a o contesta și apoi de a cere suspendarea procedurii de contestare în așteptarea soluționării procedurii penale îndreptate împotriva sa.

21. Tribunalul a hotărât, de asemenea, că deși reclamanta a trimis autorității vamale o copie a deciziei parchetului care o exonera de răspunderea penală (a se vedea supra, pct. 14), această notificare nu putea fi considerată o cerere validă de anulare a deciziei fiscale așa cum era descrisă la art. 205 din C. proc. fisc. În plus, chiar și în ipoteza că cererea era legală, instanța a observat că reclamanta prezentase doar dovada că trimisese prin fax câteva

pagini la 2 iulie 2014 (a se vedea supra, pct. 18), fără să poată dovedi ce trimisese exact; în orice caz, autoritatea vamală nu răspunsese cererii reclamantei (a se vedea supra, pct. 13). În acest context, instanța a reiterat că avea jurisdicție numai pentru a examina orice decizie emisă de autoritatea vamală la cererea introdusă de reclamantă de anulare a deciziei. Prin urmare, instanțele nu au putut dispune direct anularea deciziei criticate înainte ca autoritățile însele să se pronunțe cu privire la cererea de anulare. Prin urmare, cererile reclamantei erau inadmisibile.

22. Un recurs formulat de reclamantă împotriva acestei hotărâri a fost respins la 24 noiembrie 2015 de Curtea de Apel Suceava. Instanța de recurs a hotărât că reclamanta nu și-a justificat suficient afirmația conform căreia a depus o cerere validă de contestare a deciziei din 23 decembrie 2013 în fața autorității vamale.

IV. MĂSURI DE PUNERE ÎN EXECUTARE A DECIZIEI DIN 23 DECEMBRIE 2013

23. La 20 noiembrie 2014, Cartea Funciară a admis o cerere depusă de administrația fiscală la 18 noiembrie 2014 de a institui ipoteca asupra proprietății imobile a reclamantei, anume asupra a trei terenuri din jurul casei acesteia și de a înregistra modificarea în cartea funciară.

24. La 19 decembrie 2014, reclamanta a solicitat Cărții Funciare să-i furnizeze documentele care justificau decizia de a institui ipoteca asupra proprietății sale. După primire, aceasta a depus o cerere la administrația fiscală de ridicare a măsurii.

25. La 12 februarie 2015, administrația fiscală locală a răspuns reclamantei că cererea a fost transmisă autorității vamale pentru exprimarea unei opinii. La 27 februarie 2015, reclamanta a fost informată că ridicarea ipotecii era posibilă doar în cazul în care decizia de stabilire a datoriei reclamantei față de stat, și anume aceea din 23 decembrie 2013 (a se vedea supra, pct. 7), era anulată.

V. CONTESTAȚIA LA EXECUTARE CONFORM ART. 739 C. PROC. CIV.

26. La 5 ianuarie 2015, reclamanta a introdus o cerere la Judecătoria Rădăuți, solicitând anularea tuturor măsurilor executorii luate împotriva sa, inclusiv ipoteca asupra proprietății sale imobile (a se vedea supra, pct. 23). A invocat art. 711 și urm. din Codul de procedură civilă (a se vedea mai jos, pct. 40).

27. La 11 decembrie 2015, Judecătoria a admis capetele de cerere formulate de reclamantă și a anulat toate măsurile executorii luate împotriva sa. A constatat că, în măsura în care decizia parchetului din 31 ianuarie 2014 (a se vedea supra, pct. 10) a statuat că reclamanta nu săvârșise faptele care

cauzaseră daunele reclamate de stat, aceasta nu putea fi trasă la răspundere pentru faptele altcuiva și, prin urmare, nu era răspunzătoare la plata niciunei sume către stat.

28. Mai mult, instanța a constatat că decizia fiscală principală împotriva reclamantei, și anume cea din 23 decembrie 2013 (a se vedea supra, pct. 7), nu era o hotărâre definitivă și deci nu constituia titlu executoriu.

29. Administrația fiscală a contestat această hotărâre.

30. La 29 iunie 2016, Tribunalul Suceava a admis apelul și a modificat în parte hotărârea instanței de grad inferior, și anume partea privind anularea măsurilor de executare adoptate la 25 iulie 2014 (a se vedea supra, pct. 15).

31. Instanța a constatat că cererea de contestare introdusă la 5 ianuarie 2015 (a se vedea supra, pct. 26) în ceea ce privește măsurile de executare adoptate la 25 iulie 2014 era inadmisibilă fiind depusă în afara termenului, ținând seama de faptul că reclamantei i se comunicase decizia de punere în executare la 11 august 2014, după cum arăta semnătura acesteia pe confirmarea de primire a notificării (a se vedea supra, pct. 15).

32. Tribunalul a reținut, de asemenea, că decizia din 23 decembrie 2013 devenise titlu executoriu, întrucât nu fusese contestată, devenind astfel definitivă; putea fi contestată în conformitate cu prevederile art. 205 din C. proc. fisc (a se vedea mai jos, pct. 37).

33. Cu toate acestea, instanța a indicat că, deși nu mai putea evalua legalitatea titlului menționat, în conformitate cu art. 148 C. proc. fisc. (a se vedea mai jos, pct. 38), executarea directă se încheia în esență în momentul în care datoria fiscală putea fi considerată stinsă. În cauza reclamantei, titlul executoriu fusese emis ca rezultat al începerii urmăririi penale împotriva sa pentru contrabandă. S-a stabilit că odată cu încheierea procesului penal la 31 ianuarie 2014, reclamanta fiind exonerată de orice răspundere penală (a se vedea supra, pct. 10), creanța fiscală s-a stins și reclamanta a fost scutită de orice obligație de a plăti daunele cauzate prin presupusa infracțiune. S-a stabilit că reclamanta nu mai putea fi considerată ca având „creanțe fiscale“, având în vedere lipsa oricărei relații fiscale și juridice dintre aceasta și administrația fiscală.

34. Aparent, la data ultimelor informații la dispoziția Curții (19 februarie 2018), această hotărâre nu fusese executată, în ciuda eforturilor reclamantei în acest sens, incluzând cererile scrise trimise prin fax administrației fiscale, ultima datând din 10 octombrie 2016.

35. La 9 februarie 2017, administrația fiscală a emis o nouă decizie de sechestru asupra proprietății reclamantei, cu scopul de a asigura plata în sumă de 61.780 RON (aproximativ 13.730 EUR). Părțile nu au depus nicio informație ulterioară în legătură cu această măsură luată administrația fiscală.

36. În observațiile sale, Guvernul a arătat că totalul datorat de reclamantă la 27 decembrie 2017 era de 83.228 RON (aproximativ 18.495 EUR), date fiind penalitățile care au crescut continuu ca urmare a faptului că respectiva creanță nu era plătită.

CADRUL JURIDIC RELEVANT

I. CODUL DE PROCEDURĂ FISCALĂ („C. PROC. FISC.“)

37. Art. 205-218 C. proc. fisc. astfel cum era în vigoare la momentul relevant descria procedura de contestare a deciziei emise de administrația fiscală; termenul era stabilit la 30 zile, care se calculează de la data notificării și cererea de anulare se depunea la autoritatea care emisese decizia atacată. Răspunsul oferit de administrația fiscală putea fi, la rândul său, contestat în fața instanțelor interne în conformitate cu normele procedurii administrative, și anume în termen de 30 zile de la data notificării, sau, dacă nu exista un răspuns, în termen de șase luni de la depunerea contestației inițiale.

38. Art. 148 C. proc. fisc. stabilește circumstanțele în care executarea silită poate înceta după cum urmează:

Art. 148

„Executarea silită încetează dacă:

- a) s-au stins integral obligațiile fiscale prevăzute în titlul executoriu, inclusiv obligațiile de plată accesorii, cheltuielile de executare și orice alte sume stabilite în sarcina debitorului, potrivit legii;
- b) a fost desființat titlul executoriu;
- c) în alte cazuri prevăzute de lege.“

II. CODUL DE PROCEDURĂ CIVILĂ

39. Principiul *res judicata* și caracterul obligatoriu al hotărârilor în temeiul legislației române de procedură civilă sunt stabilite la art. 430-435 C. proc. civ. după cum urmează: hotărârile instanțelor civile sunt obligatorii pentru părți și pentru succesorii acestora. O chestiunea hotărâtă în instanță pe fond este *res judicata*. În plus, anumite constatări decisive cu privire la elemente direct determinate ale dreptului sau ale obligației în litigiu pot, de asemenea, să fie considerate *res judicata*, fie că apar în partea operativă a hotărârii sau se reflectă numai în motivare.

40. Art. 711 și urm. stabilesc condițiile în care anumite măsuri de executare pot fi contestate în fața instanțelor; termenul stabilit pentru astfel de contestații este de 15 zile de la notificarea deciziei de executare atacate.

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 1 DIN PROTOCOLUL NR. 1 LA CONVENȚIE

41. Reclamanta s-a plâns că hotărârea pronunțată în favoarea sa la 29 iunie 2016 (a se vedea supra, pct. 30) rămăsese neexecutată, inclusiv în legătură cu

constatările instanței că nu putea fi trasă la răspundere pentru dauna pe care nu o cauzase.

A invocat art. 6 din Convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

42. Cu competența de a realiza o încadrare în drept a faptelor cauzei [a se vedea *Radomilja și alții împotriva Croației* (MC), nr. 37685/10 și 22768/12, pct. 114 și 126, 20 martie 2018], care are ca obiect în esență procedurile fiscale împotriva reclamantei, Curtea consideră că respectivele capete de cerere trebuie să fie examinate numai din punctul de vedere al art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

Această dispoziție prevede după cum urmează:

Art. 1 din Protocolul nr. 1

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

A. Cu privire la admisibilitate

1. Argumentele părților

(a) Guvernul

43. Guvernul a susținut că reclamanta nu epuizase căile de atac interne disponibile, mai precis pentru a contesta titlul executoriu din 23 decembrie 2013 (a se vedea supra, pct. 7) în temeiul art. 205 C. proc. fisc (a se vedea supra, pct. 37). A invocat faptul că atât timp cât titlul fusese valid, orice măsură de executare luată împotriva reclamantei era legală.

44. A mai susținut și că, deși cele două proceduri – administrativă și penală – fuseseră îngemănate, soluționarea lor nu era în mod necesar interdependentă. Prin urmare, reclamanta nu a fost obligată să aștepte soluționarea procedurii penale înainte de a epuiza căile de atac administrative.

(b) Reclamanta

45. Reclamanta a susținut că epuizase toate căile de atac interne disponibile în sistemul judiciar național. Solicitase anularea deciziei din 23 decembrie 2013 trimițând prin fax cererea către autoritatea vamală la 2 iulie 2014 (a se vedea supra, pct. 13); în sprijinul pretențiilor sale, a anexat o copie a rezoluției parchetului de încetare a procedurii penale împotriva sa. În orice caz, a susținut că fusese de datoria și în interesul administrației fiscale să se informeze cu privire la soluționarea cauzei penale formulate împotriva reclamantei, din perspectiva faptului că pretențiile civile aveau să fie soluționate împotriva făptuitorului real, oricine putea fi acea persoană.

46. Reclamanta interpretase lipsa unui răspuns scris la cererea ei trimisă prin fax autorității vamale ca pe un semn pozitiv până când i-au fost comunicate deciziile din noiembrie 2014 de instituire a ipotecii asupra proprietății sale (a se vedea supra, pct. 24).

47. Aceasta a hotărât, în acel moment, să depună plângeri la instanțele interne, atât în conformitate cu art. 205 C. proc. fisc. (a se vedea mai jos, pct. 16), cât și în conformitate cu prevederile relevante din Codul de procedură civilă (a se vedea supra, pct. 26). Soluționarea acestor cauze fusese parțial în favoarea sa, dar în ciuda acestui fapt, decizia instanțelor interne de a anula sechestrul nu fusese executată.

2. Motivarea Curții

48. Curtea reține că reclamanta s-a plâns de neexecutarea hotărârii principale din 29 iunie 2016 (a se vedea supra 30). Astfel, faptul că reclamanta nu a obținut anularea deciziei din 23 decembrie 2013 (a se vedea supra, pct. 7 și 9) poate fi relevant în evaluarea totală a plângerilor reclamantei, așa cum pare a constitui principala justificare a nerespectării de către autorități a constatărilor hotărârii principale din 29 iunie 2016.

49. Prin urmare, Curtea consideră obiecția Guvernului de neepuizare a căilor de atac interne drept o chestiune ce ridică probleme legate de fondul cauzei și care nu poate fi privită doar ca un aspect preliminar; trebuie, prin urmare, să fie unită cu fondul.

50. Curtea reține că aceste capete de cerere nu sunt nici vădit nefondate și nici inadmisibile din orice alte motive enumerate la art. 35 din Convenție. Prin urmare, trebuie să fie declarate admisibile.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

(a) Reclamanta

51. Reclamanta a susținut că nu putea fi trasă la răspundere și obligată să compenseze daune pe care nu le cauzase; de asemenea, țigările de contrabandă fuseseră găsite într-un beci deschis aflat pe proprietatea sa întinsă, unde fuseseră depozitate fără cunoștința ei; prin urmare, bunurile nu fuseseră deținute de ea, așa cum susțineau autoritățile. Emiterea de către autoritatea vamală a deciziei prin care era obligată să plătească taxe vamale era nelegală deoarece procesul penal se afla încă în curs la acel moment.

52. Cu toate acestea, afirmația că nu exista o legătură între răspunderea penală și cea fiscală era contrară constatărilor din însăși decizia autorității vamale, emisă ca urmare a incidentului din 8 august 2013 (a se vedea supra, pct. 4) și pe baza existenței bunurilor confiscate la momentul respectiv.

53. Reclamanta a susținut, în cele din urmă, că proprietatea sa a rămas sub sechestrul, întrucât executarea împotriva sa era în curs, în pofida faptului că

autoritățile interne constataseră că nu era răspunzătoare pentru daunele cauzate statului (a se vedea supra, pct. 10, 27 și 33).

(b) Guvernul

54. Guvernul a susținut că autoritatea vamală calculase suma datorată de reclamantă întemeindu-se pe faptul că țigările de contrabandă fuseseră găsite în posesia sa; răspunderea ei penală în legătură cu acestea nu avea efect asupra răspunderii fiscale astfel stabilite. Acest aspect fusese confirmat și de decizia parchetului, care nu indica nimic în legătură cu impozitul datorat de reclamantă.

55. Guvernul a susținut că răspunderea penală și răspunderea civilă erau două concepte diferite care nu erau în mod necesar interconectate. Astfel, reclamanta putea totuși să fie considerată răspunzătoare și să plătească pentru prejudiciul cauzat statului, chiar dacă răspunderea sa penală nu fusese stabilită din diferite motive. Plata taxelor vamale de către reclamantă fusese obligatorie indiferent de orice răspundere penală stabilită sau nu pentru reclamantă.

56. În plus, Guvernul a susținut că sechestrul era o măsură în conformitate cu a doua normă de la art. 1 din Protocolul nr. 1, și anume reglementarea folosinței bunurilor și viza să asigure plata impozitelor. Măsura era prevăzută de lege și era proporțională în cazul reclamantei, deoarece aceasta avusese posibilitatea să o conteste în fața instanțelor interne.

57. În ultimul rând, Guvernul a menționat că executarea deciziei fiscale principale împotriva reclamantei era în curs, ținând seama de faptul că respectiva decizie continua să fie în vigoare, deoarece instanțele interne au decis să anuleze doar o măsură de executare, și anume sechestrul dispus la 18 noiembrie 2014 (a se vedea supra, pct. 23, 27 și 30).

2. Motivarea Curții

58. Curtea subliniază că prima și cea mai importantă cerință de la art. 1 din Protocolul nr. 1 este ca ingerința din partea unei autorități publice în exercitarea dreptului la respectarea bunurilor să fie legală [a se vedea *Iatridis împotriva Greciei* (MC), nr. 31107/96, pct. 58, CEDO 1999-II]. Cerința de „legalitate”, în sensul Convenției, impune respectarea dispozițiilor relevante ale dreptului intern, care include lipsa caracterului arbitrar (a se vedea *East West Alliance Limited împotriva Ucrainei*, nr. 19336/04, pct. 167, 23 ianuarie 2014).

59. În conformitate cu jurisprudența consacrată a Curții, o ingerință, inclusiv cea rezultată dintr-o măsură adoptată pentru a se asigura plata impozitelor, trebuie să asigure un „just echilibru” între cerințele de interes general ale comunității și cerințele privind protecția drepturilor fundamentale ale persoanei. Preocuparea de a realiza acest echilibru se reflectă în structura art. 1 în ansamblul său, inclusiv al doilea paragraf: de aceea, trebuie să existe

un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopurile urmărite. De asemenea, stabilind dacă această cerință a fost îndeplinită, se recunoaște că statul contractant, și nu în ultimul rând atunci când elaborează și pune în aplicare politici în domeniul fiscal, dispune de o largă marjă de apreciere, iar Curtea va respecta aprecierea legiuitorului în astfel de probleme dacă nu este lipsită de temei rezonabil (a se vedea hotărârea *National & Provincial Building Society, the Leeds Permanent Building Society și the Yorkshire Building Society împotriva Regatului Unit*, 23 octombrie 1997, pct. 80, *Culegere de hotărâri și decizii 1997-VII*, cu referirile suplimentare).

60. Referindu-se la prezenta cauză, Curtea ia notă de capetele de cerere ale reclamantei privind nepunerea în aplicare a hotărârii din 29 iunie 2016 care au două laturi: pe de o parte, s-a plâns că ipoteca impusă asupra bunului imobiliar nu fusese ridicată, așa cum s-a dispus prin hotărârea principală; pe de altă parte, s-a plâns că cele constatate de instanțele interne în legătură cu lipsa oricărei obligații fiscale de a plăti pentru prejudiciul cauzat de altcineva au fost complet ignorate de administrația fiscală, care a continuat procedurile de executare împotriva acesteia.

61. Curtea observă de la început că hotărârea din 29 iunie 2016 nu fusese pusă în executare la data ultimelor informații disponibile (a se vedea supra, pct. 34). În plus, în februarie 2017, administrația fiscală a declanșat noi măsuri de executare împotriva reclamante (a se vedea supra, pct. 35), întemeiate pe decizia din 23 decembrie 2013, considerând că aceasta era validă atâta vreme cât nicio instanță internă nu o anulasă (a se vedea supra, pct. 25 și 43).

62. Prin urmare, Curtea consideră că măsurile de executare de care s-a plâns reclamanta au constituit o ingerință în exercitarea dreptului său la respectarea bunurilor. Acest lucru nu a fost contestat de către părți.

63. Curtea reamintește în continuare că sechestrul asupra proprietății pe motivul unei proceduri judiciare nu îl lipsește pe proprietar de bunurile sale, ci doar îl împiedică pe acesta de la exercitarea folosinței și dispoziției asupra bunurilor, în mod normal are legătură cu controlul asupra folosinței bunurilor (a se vedea, de exemplu, *East West Alliance Limited*, citată anterior, pct. 185). Curtea nu vede niciun motiv de a hotărî altfel în prezenta cauză și consideră ingerința respectivă, având scopul de a asigura plata impozitelor, ca fiind întemeiată pe a doua normă de la art. 1 din Protocolul nr. 1, și anume controlul folosinței bunurilor.

64. În acest context, Curtea subliniază că decizia fiscală din 23 decembrie 2013 (a se vedea supra, pct. 7) era, într-adevăr, sursa tuturor problemelor de care s-a plâns reclamanta în fața autorităților interne și a Curții.

65. Guvernul a susținut că plata taxelor vamale de către reclamantă fusese obligatorie indiferent de orice răspundere penală stabilită sau nu pentru reclamantă (a se vedea supra, pct. 55).

66. Nu este sarcina Curții aici să examineze *in abstracto* teoria juridică de la baza relației sau a lipsei acesteia dintre răspunderea fiscală și cea penală a

unui individ în circumstanțe similare celor arătate în prezenta cauză. Trebuie să-și limiteze analiza la întrebarea dacă aplicarea legii în circumstanțele deosebite din speță a dus la încălcarea drepturilor reclamantei în baza Convenției, și, în special, a drepturilor ei protejate prin art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kehaya și alții împotriva Bulgariei*, nr. 47797/99 și 68698/01, pct. 65, joi, 12 ianuarie 2006).

67. Curtea trebuie să țină seama de faptul că hotărârea din 29 iunie 2016 (a se vedea supra, pct. 30) era rezultatul procedurii contencioase dintre reclamantă și administrația fiscală, în fața a două grade de jurisdicție. În esență, ambele instanțe au admis acțiunile reclamantei de contestare a executării inițiate împotriva sa, în temeiul faptului că, în absența oricărei răspunderi penale, nu se putea stabili în privința sa nici răspunderea fiscală. Constatările erau obligatorii pentru părți, fiind *res judicata*, în conformitate cu legislația internă, în măsura în care erau direct determinante pentru dreptul în litigiu (a se vedea supra, pct. 33 și 39).

68. În plus, instanța de apel a făcut referire, de asemenea, la art. 148 C. proc. fisc (a se vedea supra, pct. 38) pentru a concluziona că executarea silită s-a încheiat în momentul în care datoria fiscală putea fi considerată stinsă, așa cum era în cazul reclamantei (a se vedea supra, pct. 33). Curtea reiterează că principiul securității juridice impune ca, atunci când o dispută a fost examinată pe fond de instanțele competente, soluția să fie pronunțată o dată pentru totdeauna (a se vedea în contextul art. 6 din Convenție, *Kehaya*, citată anterior, pct. 68), iar concluziile sale ar trebui să devină operative, inclusiv prin executarea sa în întregime în beneficiul părții care a câștigat.

69. Totuși, în speță, așa cum s-a menționat deja (a se vedea supra, pct. 61) respectiva hotărâre principală a rămas, la data ultimelor informații la dispoziția Curții, neexecutată. În plus, Curtea observă că, în privința lipsei oricărei obligații a reclamantei de a acoperi prejudiciul atacat cauzat de a o presupusă evaziune fiscală, constatările decisive ale instanțelor interne au rămas cu totul inoperante în detrimentul acesteia; efectiv, hotărârea principală în ansamblu a fost lipsită de orice efect juridic ca urmare a poziției ferme a administrației fiscale cu privire la existența unei creanțe de plată a reclamantei, în pofida constatărilor parchetului și ale instanței care o absolviseră de orice răspundere în această privință (a se vedea supra, pct. 10, 27 și 33).

70. Curtea reiterează că trebuie acordată o importanță specială principiului bunei guvernante, care cere ca autoritățile publice să acționeze în timp util, în mod corespunzător și cu consecvență maximă, atunci când miza este o chestiune în interesul general [a se vedea *Beyeler împotriva Italiei* (MC), nr. 33202/96, pct. 120, CEDO 2000-I și *Megadat.com S.r.l. împotriva Moldovei*, nr. 21151/04, pct. 72, 8 aprilie 2008]. Cu toate acestea, Curtea observă că, în prezenta cauză, autoritățile interne nu și-au îndeplinit obligațiile menționate mai sus, întrucât nu au dat efect deplin constatărilor instanțelor interne și nu au remediat astfel o eroare atribuibilă vămilor, așa

cum sugerau instanțele interne în motivările lor (a se vedea supra, pct. 27 și 33).

71. În plus, Curtea nu poate vedea nicio justificare rezonabilă pentru faptul că autoritățile au pus sub semnul întrebării în mod continuu hotărârea Tribunalului Suceava din 29 iunie 2016.

72. Nu se poate susține, în consecință, că reglementarea folosinței bunurilor în chestiune era legală, în sensul Convenției. Speța privește nerecunoașterea autorității de lucru judecat a unei hotărâri definitive pronunțate în procedura contencioasă. Nu se poate considera că un interes public depășind principiul fundamental al securității juridice și drepturile reclamantei justifica aducerea constantă în discuție a concluziilor instanței că aceasta nu mai avea datorii fiscale, și nici ingerința constantă, care rezulta de aici, în dreptul reclamantei de a se bucura de liniștita posesie.

73. Cele de mai sus sunt, în principiu, suficiente pentru Curte să concluzioneze că ingerința asupra „bunurilor” reclamantei nu respectă cerințele prevăzute la art. 1 din Protocolul nr. 1 (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Chengelyan și alții împotriva Bulgariei*, nr. 47405/07, pct. 50, 21 aprilie 2016).

74. Cu toate acestea, Curtea ia act și de faptele invocate de Guvern pentru a justifica că ingerința, în mod deosebit sechestrul, era necesară pentru a asigura plata impozitelor și că era proporțională în măsura în care reclamanta avea posibilitatea să o conteste (a se vedea supra, pct. 56). Totuși, așa cum s-a menționat deja, Guvernul nu a furnizat nicio justificare rezonabilă cu privire la motivul pentru care o hotărâre definitivă pronunțată în favoarea reclamantei și care considera că sechestrul trebuia ridicat și că reclamanta nu avea datorii fiscale a rămas nepusă în aplicare (a se vedea supra, pct. 71).

75. Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a permite Curții să respingă obiecția preliminară privind neepuizarea căilor de atac interne depusă de Guvern (a se vedea supra, pct. 43) și să concluzioneze că natura nerecunoașterii de către autoritățile statului a efectului de lucru judecat al hotărârii definitive din 29 iunie 2016 (a se vedea supra, pct. 30) și a neimplementării concluziilor acesteia (a se vedea supra, pct. 33) prin executarea în totalitate a respectivei hotărâri principale, a avut ca rezultat o sarcină excesivă impusă reclamantei (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Polimerkonteyner, TOV împotriva Ucrainei*, nr. 23620/05, pct. 20, 24 noiembrie 2016).

76. Din cele de mai sus rezultă că în speță a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1.

II. CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

77. Art. 41 din Convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare

incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciul

78. Reclamanta a solicitat, cu titlu de prejudiciu material, 14 100 euro (EUR), reprezentând suma pe care a fost obligată să o plătească administrației fiscale 20 000 EUR pentru prejudiciul moral cauzat de stresul și frustrarea suferite mulți ani.

79. Guvernul nu a prezentat niciun comentariu în această privință.

80. Curtea reamintește că cea mai adecvată formă de reparație pentru cazurile de neexecutare este asigurarea executării în totalitate a hotărârilor interne în chestiune (a se vedea, de exemplu, *Đurić și alții împotriva Bosniei și Herțegovinei*, nr. 79867/12 și alte 5 cereri, pct. 36, 20 ianuarie 2015]. Acest principiu se aplică și în prezenta cauză, Curtea considerând că executarea în totalitate a constatărilor hotărârii principale din 29 iunie 2016 (a se vedea supra, pct. 30) va asigura reparații adecvate reclamantei.

81. În lipsa unei asemenea executări din partea statului pârât în termen de trei luni de la data la care această hotărâre devine definitivă, Curtea afirmă că statul pârât trebuie să plătească reclamantei, cu titlu de prejudiciu material, suma de 14 100 EUR reprezentând suma despre care reclamanta susține că este datorată administrației fiscale în baza deciziei din 23 decembrie 2013 (a se vedea supra, pct. 7).

82. Curtea acceptă faptul că reclamanta a suferit stres, anxietate și frustrare ca rezultat al neexecutării în totalitate de către statul pârât a hotărârii interne definitive în favoarea sa. Pronunțându-se în echitate, în conformitate cu art. 41 din Convenție, acordă reclamantei 4 000 EUR cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit.

B. Cheltuieli de judecată

83. De asemenea, reclamanta a solicitat 1 000 EUR cu titlu de cheltuieli de judecată în fața instanțelor interne.

84. Guvernul nu a prezentat niciun comentariu în această privință.

85. În conformitate cu jurisprudența Curții, un reclamant are dreptul la rambursarea cheltuielilor de judecată numai în măsura în care se stabilește caracterul real, necesar și rezonabil al acestora. În speță, ținând seama de elementele pe care le deține și de criteriile menționate mai sus, Curtea consideră rezonabil să acorde suma de 1 000 EUR pentru cheltuielile din procedurile interne, plus orice sumă ce poate fi cerută reclamantei cu titlu de impozit.

C. Dobânzi moratorii

86. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal, practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE, ÎN UNANIMITATE, CURTEA

1. Decide să unească cu fondul obiecția preliminară ridicată de Guvern privind neapuizarea căilor de atac interne și o *respinge*;
2. *Declară* cererea admisibilă;
3. *Hotărăște* că a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, având în vedere neexecutarea hotărârii principale din 29 iunie 2016;
4. *Hotărăște*
 - (a) că statul pârât trebuie să asigure, prin mijloace adecvate, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, executarea în totalitate a hotărârii principale din 29 iunie 2016, în cazul neexecutării acesteia, statul trebuie să plătească reclamantei 14 100 EUR (paisprezece mii una sută euro), plus orice sumă ce poate fi cerută acesteia cu titlu de impozit, suma reprezentând ceea ce reclamanta susține că datora administrației fiscale în baza deciziei din 23 decembrie 2013;
 - (b) că statul pârât trebuie să plătească reclamantei, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, următoarele sume care trebuie convertite în moneda națională a statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății:
 - (i) 4 000 EUR (patru mii de euro) pentru prejudiciul moral, plus orice altă sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit;
 - (ii) 1 000 EUR (o mie de euro) pentru cheltuielile de judecată, plus orice sumă ce poate fi datorată de reclamantă cu titlu de impozit;
 - (c) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată anuală egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale;
5. *Respinge* cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

HOTĂRÂREA MARIA MIHALACHE ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

Redactată în limba engleză, apoi comunicată în scris, la 30 iunie 2020, în temeiul art. 77 § 2 și § 3 din Regulamentul Curții.

Andrea Tamietti
Grefier

Yonko Grozev
Președinte